

L'EVANGELI DE JOAN «MARC»

VII. SITUACIÓ LÍMIT DEL JUDAISME NO CREIENT I DEL CREIENT

**Per. 28. [A] 5,21-24 *La filla del cap de sinagoga s'està morint*

**Per. 29. [B] 5,25-34 *L'hemorroïssa, figura femenina dels deixebles*

**Per. 30. [A'] 5,35-43 *La comunitat del cap de sinagoga torna a la vida*

Encetem avui un segon tríptic [A//B\\A'], el de la *setena secció*: 'Situació límit del judaisme no creient i del creient.' Es tracta d'un tríptic molt ben definit que conté en les taules laterals dues escenes a les quals nosaltres hauríem donat molt de relleu, una primera relativa al cap de sinagoga que es presenta a Jesús per a demanar-li insistentment per la seva filla que s'està morint [A] i l'altra en què Jesús —segons interpretem nosaltres— ressuscita la seva filla [A']. Aquesta escena, certament, nosaltres l'hauríem posada en el centre. A ningú se li acudiria de col·locar en el centre d'un tríptic la dona que pateix pèrdues de sang [B].

Perícopa 28. **[A] 5,21-24 *La filla del cap de sinagoga s'està morint*

[a] 21 *Havent travessat Jesús a l'altra riba, novament es congregà una multitud nombrosa entorn d'ell a la vora del mar.*

[b] 22 *Arriba un representant dels caps de sinagoga i es prosternà als seus peus 23 suplicant i dient-li: «La meva filleta està a les acaballes; vine a tocar-la amb les teves mans perquè se salvi i visqui.»*

[b'] 24 *I partí en companyia d'ell.*

[a'] *Llavors es posà a seguir-lo una multitud nombrosa que el masegaven.*

Congregació d'una multitud nombrosa entorn de Jesús a la riba jueva

En el *primer element* [a], es narra la travessia de Jesús a la riba jueva i com una gran multitud es congrega altra vegada al seu entorn: «*Havent travessat Jesús a l'altra riba, novament es congregà una multitud nombrosa entorn d'ell a la vora del mar.*» L'estada de Jesús en territori pagà ha estat molt breu. Ens trobem de nou a la riba jueva. Segons vam poder apreciar en comentar la primera redacció, Jesús havia proposat als deixebles de travessar a l'altra riba, deixant entreveure tan sols les raons d'aquella anada a terres paganes, car volia que l'acompanyessin una sèrie de barques que —segons el Còdex Bezae, que empra per triplicat el femení, en comptes del neutre— tipificaven les petites comunitats que no estaven representades pels Dotze, sinó que anaven per lliure. Però els Dotze deixaren de banda la multitud i s'emportaren Jesús tal i com es trobava en la barca. Amb aquest gest d'emparar-se de Jesús i d'excloure les altres comunitats provocaren una gran tempesta, una tempesta que, en principi, hauria impedit que la barca arribés a l'altra riba. Així acabava la primera redacció. No sabem exactament què pretenia Jesús anant a l'altra riba en companyia de les altres barques/comunitats, perquè se'ns ha perdut el llibre del mestre (en l'ensenyament oral, Marc de ben segur ho explicava). Probablement, després d'impartir «al poble nombrós» que representava l'Israel fidel, precisament «de cara al mar», l'ensenyament central sobre la manera com ell entenia que s'havia de realitzar el Regne de Déu (l'ensenyament en paràboles: 4,1-9 + 4,26-33), hauria volgut rememorar l'escena de l'Éxode —si bé a l'inrevés— travessant el mar, a fi que els Dotze es distanciessin de la institució religiosa com ho havien fet ja ell i les altres petites comunitats. Una missió, encara que fos incipient, en terres paganes no entrava en els plans de Jesús, car tenia plena consciència de ser el Messies d'Israel i, per tant, que primer s'havia d'inaugurar el Regne de Déu, abans d'oferir a les nacions paganes la possibilitat d'integrar-se a Israel.

En segona redacció, com que la comunitat cristiana ja ha encetat la missió al paganisme i la problemàtica de la societat pagana els és relativament coneguda, Marc ha volgut deixar constància, amb la redacció del tríptic del gerassè, que Jesús, tot i no entrar en els seus plans, no era ni molt menys aliè als problemes que impel·lien els desfavorits de la societat pagana a rebel·lar-se contra l'Imperi romà. Però no volgué anar més enllà i, després d'aquella breu experiència, retornà a la riba jueva. Les darreres paraules adreçades a l'ex-endimoniat ho deixaven ben clar: «*Vés a casa teva, prop dels teus, i anuncia'ls allò que el Senyor ha deixat fet per tu havent-se compadit de tu.*» (5,19).

Ens trobem, doncs, exactament en el punt de partida de l'ensenyament en paràboles quan «*Començà de nou a ensenyar de cara al mar i es congregà entorn d'ell el poble nombrós...*» (Mc 4,1). Ara Marc repren el fil del discurs: la mateixa multitud, «el poble nombrós» que en representació d'Israel va

escoltar l'ensenyament en paràboles, «*es congregà novament*» —fent referència el verb «congregar-se» a la sinagoga/«congregació»— «*entorn d'ell a la vora del mar*». Ens trobem, doncs, en el mateix escenari de l'ensenyança en paràboles. Marc ens recorda que és la mateixa multitud, el 'poble d'Israel', la que «*novament es congregà*», una multitud nombrosa que l'estava esperant «*a la vora del mar*», amb la qual cosa ens ve a dir que aquesta multitud d'alguna manera ha fet ja un cert trencament, si bé encara no ha travessat el mar, però és a punt d'emprendre l'èxode. Amb l'ensenyança en paràboles Jesús l'havia instruït a fons perquè veiés en què havia de consistir el Regne de Déu i com s'havia de comportar la comunitat israelita de debó, per tal de construir-lo.

El doble joc profètic de l'evangelista

Marc era deixeble de primera hora i coneixia perfectament quina era la voluntat de Jesús, després que hagués mort i ressuscitat, a saber, la de prescindir ja definitivament de supeditar la missió al paganisme a l'acceptació del Messies per part del poble d'Israel. Després d'haver experimentat que el seu projecte inicial havia fracassat no solament davant les institucions d'Israel sinó també en el seu intent de fer-lo visible per mitjà dels Dotze (la deserció definitiva de Judes havia deixat els Onze sense representació), Jesús ressuscitat (*sic!*) s'havia vist obligat a canviar de plans. Marc, en segona redacció, aprofita (tot recordant-ho) la intenció que Jesús tenia d'anar a l'altra riba i li ha fet arribar. L'experiència de la situació límit en què es trobava la societat pagana i que ell ha descrit com si l'hagués feta Jesús és l'experiència viscuda pel mateix Marc. És el doble joc que vaig intentar reflectir en la darrera entrega: *el que Jesús hauria fet* —i que històricament no va dur a terme— *és l'experiència que està fent Marc, però l'està fent seguint, com un profeta, la inspiració que li dona el mateix Jesús, el qual continua parlant i continua actuant*. Marc ha fet ja l'experiència d'anar a terres paganes, i és llavors quan ha construït tot aquest periple, el tríptic del paganisme, i l'ha tancat fent tornar Jesús a territori jueu, on havia retornat en primera redacció després de la tempesta. Per tal de contrabalançar la descripció que havia fet del paganisme, relativament negativa, continua amb una descripció semblant del món jueu. I una vegada completat aquest nou tríptic, continuarem movent-nos en territori jueu.

Súplica d'un representant de la sinagoga a favor de la seva comunitat moribunda

En el *segon element* [b], es presenta a Jesús un cap de la sinagoga suplicant-li que vagi a la seva comunitat i li retorni la vitalitat: «*Arriba un representant dels caps de sinagoga...*» Això és sorprenent, perquè Jesús ja ha estat rebutjat per la sinagoga. Aquest individu, doncs, es juga el tipus. Precisa que «*arriba*», en temps present, a l'indret on es troba Jesús, «*vora el mar*». Aquests presents serveixen per a actualitzar l'escena en el present de les comunitats de Marc... i de les comunitats actuals que ho llegeixen no com un relat del passat, sinó com un fet que s'actualitza de nou en el present. És possible que històricament Jesús vagi tenir contactes amb algun cap de sinagoga que es vagi atrevir a donar aquest pas. És obvi que aquest representant dels caps de sinagoga estaria preocupat per la situació del públic de la seva sinagoga. La majoria de manuscrits grecs li posen nom a aquest personatge: els uns el presenten com si es tractés d'un personatge històric, «de nom Jaire» (còdexs Vaticà i Sinaític, entre altres); d'altres, com si es tractés d'un àlies, d'un nom fictici, «que té per nom Jaire» (còdexs Wasingtonià i Corideti). El Còdex Bezae i les antigues versions llatines no li posen nom, considerant-lo com un personatge merament representatiu, exactament com el gerassè, sense que això impliqui que vagi existir realment.

«*i es prosternà als seus peus suplicant i dient-li...*» Aquest gest insòlit en un cap de sinagoga reflecteix el seu estat d'ànim. La construcció del Còdex Bezae (diferent de la del Vaticà: «es va deixar caure als seus peus») és la mateixa que es predicarà de la dona fenícia, que tampoc no té nom, en 7,25: una actitud de vassallatge. Es comporta com qui es troba davant d'un superior; les multituds no es prosternen mai als peus de Jesús, ell sí perquè està acostumat a que tothom li faci reverències. Va directament a Jesús i li ret homenatge, amb un gest de submissió i una pèticció: «*suplicant i dient-li...*». Torna a presentar-se el verb *parakaleo*, que vol dir 'suplicar'. És la *súplica insistent* que hom fa quan se sent necessitat d'alguna cosa. Aquesta fórmula 'suplicant i dient...' que precedeix generalment una frase en discurs directe li confereix molt d'èmfasi. Són les tècniques de què se serveixen els evangelistes. El que no s'hauria de fer és traduir-ho simplificant i reduint la frase a un únic verb. Cal buscar una traducció que remarqui que es tracta d'una súplica molt insistent, més insistent que les altres tres vegades en què va sortir aquest verb en les perícopes anteriors, on mai seguia una frase en discurs directe.

El cap de sinagoga exposa a Jesús el motiu pel qual ha vingut a trobar-lo: «*La meva filleta està a les acaballes...*» Els canvis seran constants en la denominació d'aquesta nena o noia: de moment no sabem l'edat (ho reserva per al final). En el decurs d'aquest tríptic comprovarem com el nom va canviant, si bé el subjecte serà sempre el mateix. Aquí li diu 'filleta', amb un diminutiu. El mot grec *thygatrion*, 'filleta', és el diminutiu de *thygater*, 'filla'; el pronom possessiu, 'la meva filleta', unit al diminutiu, indica, d'una banda, que li professa molta estima; per altra banda, però, 'meva' connota possessió, indicant que es tracta del públic de la seva sinagoga, com si diguéssim la gent de la seva parròquia. Què li passa?... que està ja a les acaballes, però que abans que se li acabi de morir, el cap de sinagoga s'ho juga el tot pel tot. Veu que bona part de la gent de la sinagoga se n'ha anat a trobar Jesús a vora del mar i que la resta s'està morint d'inanició, com veurem més tard. Ve a dir-se: 'M'és igual el que diguin des de Jerusalem... o de Roma, m'ho jugo el tot pel tot perquè se m'està morint la gent, em quedaré jo sol.'

«... *vine a tocar-la amb les teves mans perquè se salvi i visqui.*» A tocar-la amb les mans...?, però si sap que Jesús amb les seves mans ha tocat gent molt impura, si precisament ell és un dels qui li han tirat en cara que no respectava la Llei, i això és sagrat! Tocar un moribund... Ha hagut de superar el tabú de la impuresa legal («tocar»), acudint a un excomunicat per la institució representada per ell. És com si digués: 'Accepto la teva manera de fer perquè veig que crees vida i que és l'única manera que la meva filleta revisqui.' N'està convençut, és plenament conscient de la força salvífica que Jesús irradia: «*perquè se salvi i visqui*». Reconeix que la salvació es troba al marge de la institució que ell representa.

Partença de Jesús, acompanyat del cap de sinagoga

En el *tercer element* [b'], correlatiu del segon [b], ambdós en el centre de la perícopa, es narra la partença de Jesús acompanyat del cap de sinagoga: «*I (Jesús) partí en companyia d'ell.*» Accepta la companyia de Jesús. Entre Jesús i el cap de sinagoga hi ha un intercanvi emocional. Formen —com si diguéssim— una comunitat, encara que no estiguin del tot d'acord. «*En companyia d'ell*», hi van tots dos mancomunats.

Una multitud de seguidors oprimeixen Jesús

En el *darrer element* [a'], correlatiu del primer [a], una multitud nombrosa de seguidors de Jesús l'estreny i oprimeix: «*Llavors es posà a seguir-lo una multitud nombrosa que el masegaven.*» Hi ha aquí una certa contradicció. D'una banda, són 'seguidors', és a dir, es tracta d'una multitud que ha fet un pas més. Fins ara es trobaven a la vora del mar, ara ja segueixen Jesús. Han començat a seguir-lo. Això seria fruit de l'ensenyança en paràboles que els havia impartit, segons vam veure en primera redacció. Marc ho pressuposa. L'evangeli, encara que estigui compostat en diferents redaccions, té una gran unitat. L'evangelista respecta aquesta unitat, tot inserint-hi noves perícopes. D'altra banda, l'expressió revela un aspecte negatiu: «*el masegaven*». Un gest típic d'una comunitat immadura, d'una multitud de gent que tenen bones intencions però que van a la seva, que se'n volen servir. 'Masegar' és idici d'un apinyar-se amb un cert fanatisme per ell, com si fos un 'santó', una patum... (com els líders que engresquen o apassionen). L'església actual n'està plena de personatges d'aquest tipus. Gent que tenen molta força de convicció i que s'enduen la gent darrere seu; en comptes de posar-la al servei dels altres i despendre-se'n, l'aprofiten per a fer-se ells més importants.

Perícopa 30. **[B] 5,25-34 *L'hemorroïssa, figura femenina dels deixebles*

[a] 25 *Certa dona que patia pèrdues de sang feia dotze anys, 26 que havia sofert moltíssim sota molts metges i havia despès tot el que tenia, que no havia millorat en res, ans més aviat havia empitjorat, 27 en sentir parlar de Jesús, hi anà per darrere i va tocar el seu mantell entre la multitud, 28 car deia dintre seu: «Si per ventura el seu mantell arribés a tocar, seré salvada.»*

[b] 29 *A l'instant s'assecà la font de la seva sang i va notar en el cos que estava guarida d'aquell flagell.*

[c] 30 *A l'instant reconegué també Jesús la força que havia sortit d'ell i girant-se entre la multitud preguntà: «Qui m'ha tocat els meus vestits?»*

[d] 31 *Els seus deixebles, però, li diuen: «Veus que la multitud t'està masegant i preguntes: “Qui m'ha tocat?”»*

[c'] 32 *Ell seguia mirant a l'entorn per veure la que ho havia fet.*

- [b'] 33 *La dona, espantada i tremolosa per allò que havia fet d'amagat, en adonar-se del que li havia succeït, vingué i es prosternà davant d'ell i li va dir tota la veritat.*
- [a'] 34 *Però Jesús li digué: «Filla, la teva fe t'ha salvat. Vés-te'n en pau i continua guarida del teu flagell.»*

Guarició de la deixeblla que patia d'impuresa legal, per la seva adhesió a Jesús

Ens trobem de camí cap a casa del cap de sinagoga. El que per a nosaltres seria un parèntesi, l'evangelista ho considera com el centre d'un tríptic, conferint-li la màxima importància. Delinea la situació de la multitud que seguia Jesús, servint-se d'un nou personatge representatiu, «certa dona que patia pèrdues de sang», innominada, com el cap de sinagoga, sempre segons el Còdex Bezae. Consta de set elements estructurats concèntricament: *a b c // d \\ c' b' a'*. En el centre [d] reapareix, per contrast, el cercle masculí de deixebles. A banda i banda, es descriu l'alliberament de la dona de la seva impuresa, gràcies al fet d'haver tocat el mantell de Jesús [a b c], i el reconeixement públic de la seva acció [c' b' a']

Gosadia de la deixeblla impura

En el primer element [a], Marc descriu circumstanciadament les múltiples temptatives, fallides les unes, una rere l'altra, i reexida la darrera, de «certa dona», personificació del cercle femení de seguidors israelites, que vol alliberar-se de la impuresa legal: «Certa dona que patia pèrdues de sang feia dotze anys, que havia sofert moltíssim sota molts metges i havia despès tot el que tenia, que no havia millorat en res, ans més aviat havia empitjorat.» No podia ser més negativa la descripció.

Què representa aquest personatge? Se la coneix com 'l'hemorroïssa', que és igual que dir que 'patia pèrdues de sang'. És a dir, que no podia tenir fills. Mentre es trobés en aquesta situació no podia tenir descendència. «Feia dotze anys», puntualitza. Si la van casar als dotze anys, període núbil d'una noia en aquella època, ara en té vint-i-quatre, i no ha pogut tenir descendència, cosa que és la gran vergonya d'una dona d'Israel. És estèril i ningú no l'han poguda curar, malgrat els molts metges a qui ha recorregut (metges, mestres espirituals, líders carismàtics) i haver despès tot el seu patrimoni (ja no li queda cap més alternativa). És més, cada vegada està pitjor. El número 'dotze' —com veurem— diu relació a Israel.

«En sentir parlar de Jesús, hi anà per darrere...» Això vol dir que el coneix o que en té referències. Sent parlar que passa Jesús. El text normal diu: «En sentir referències sobre Jesús...» Una cosa és tenir referències, pressuposant-se que no el coneixia, i una altra cosa és sentir parlar de Jesús, de seguidors de Jesús que parlen d'una persona a qui ella havia conegut personalment. Després veurem que aquesta dona tipifica el grup de deixebles que s'han automarginat. Per tant és tracta d'una deixeblla que, per la raó que sigui, s'ha marginat del grup de Jesús. Una situació semblant a la del cec de Jericó, que 'estava assegut al marge del camí' de Jesús.

«hi anà per darrere...»: com que s'ha marginat del seu grup, per això hi va per darrere, perquè no la descobreixi. L'adverbi 'per darrere', però, connota també que continua considerant-se 'seguidora' de Jesús, si bé vol restar en l'anonimat, «... i va tocar el seu mantell entre la multitud...». El text normal canvia l'ordre de les paraules: «hi anà entre la multitud i per darrere va tocar el seu mantell», diluint així amb un llenguatge purament narratiu tant l'expressió que connotava un 'seguiment' de Jesús com la que expressava la seva representativitat, 'entre la multitud' de seguidors. Tot seguit veurem que els retocs dilueixen encara més el text original.

«...car deia dintre seu: "Si per ventura el seu mantell arribés a tocar, seré salvada."» Ho té molt clar. El mantell és la part més digna de la persona. En el fons, el mantell i la personalitat d'un individu vénen a ser una mateixa cosa. Treure's el mantell i posar-lo als peus d'un altre és reconèixer l'autoritat d'aquell individu. Com si diguéssim: 'Jo m'hi apunto i li presto els meus serveis.' 'Tocar el mantell' vol dir entrar en contacte amb la part més personal de Jesús. Per tant, vol dir que aquesta dona que havia tingut un coneixement molt proper de Jesús, pretén contactar de nou amb ell. Havia estat deixeblla de Jesús, però, en aquest moment 'patia pèrdues de sang' precisament perquè se n'havia marginat. Marginar-se del camí de Jesús pot tenir conseqüències fatals: et pots quedar sord o cec, pots tornar-te leprós, pots experimentar pèrdues de sang, si ets una dona..., és igual: et quedes en una situació fatal, perquè t'has marginat del Camí, perquè havies vist i has deixat de veure, l'havies seguit i has abandonat el seguiment. Havies viscut i has deixat de viure. La sang és la vida. Ara ella vol recuperar el seu estat primigeni. El text normal ho ha reduït a un simple parèntesi: «És que anava dient: Si arribés a tocar tan sols els seus vestits (en plural!), seré salvada.» És impressionant com, en pocs decennis, el text ha estat retocat, perdent bona part del sentit que li volgué donar l'evangelista, en ares de fer-lo més narratiu. D'una experiència íntima i

personal («dintre seu»), hem passat a mera xerrameca («És que anava dient...»). Del sentit pregon del ‘mantell’ (en singular) hem passat a ‘els vestits’ (en plural), perdent-se així el sentit tècnic del mot.

Guarició instantànea, després de saltar-se la Llei

En el *segon moviment* [b] es narra l’estroncament instantani de la font de sang, després d’haver-se atrevit a saltar-se la Llei del pur i impur, i l’experiència d’estar guarida d’aquell flagell: «*A l’instant s’asseca la font de la seva sang i va notar en el cos que estava guarida d’aquell flagell.*» Experimenta ‘corporalment’ que ha quedat definitivament guarida. En el precís moment en què ‘toca el mantell de Jesús’, torna a entrar en contacte amb la seva persona i experimenta que ha quedat realment (‘en el cos’) guarida. Però ho ha fet d’amagat, per darrere, perquè no vol donar la cara. No la vol donar perquè en el fons no està guarida del tot. S’havia automarginat i està de tornada per les mancances que experimenta, però no ha canviat de manera de pensar. Voldria mantenir encara l’anonimat. Hi ha una mena de tripijoc. S’assembla molt al cas del leprós. Aquell era masculí, i aquesta és femenina. Dues maneres de dir ‘sí, però no’. El leprós era un individu que voldria ser deixeble de Jesús, però mantenint la seva adhesió a la institució jueva de la sinagoga i del Temple. Volia ser reconegut per les autoritats religioses. Aquestes en adonar-se que era deixeble de Jesús, el declararen heretge i el foragitaren de la sinagoga. Pateix en el seu cos i en el seu esperit aquesta situació de marginació religiosa. Jesús el guarí, però l’envià tot seguit als sacerdots, perquè s’integrés de ple a la institució. No es pot jugar amb dues baralles. ‘O ets deixeble meu —li ve a dir— o ets fidel a la Llei i a tot el que et manen aquesta gent. Comporta’t com un bon observant de la Llei i viuràs tranquil. Si vols venir amb mi has de fer una opció més clara.’ En la present escena, aquesta dona havia estat deixeble de Jesús, però havia resolt de reintegrar-se a la sinagoga (no ho diu, però es pressuposa), i l’han declarada impura per la seva pertinença al grup de deixebles de Jesús. Això ha repercutit negativament en la seva vida i l’ha sumida en una situació d’esterilitat. Ara voldria reviure l’experiència que havia viscut abans, però sense que Jesús se n’adonés. Per això el toca per darrere.

Jesús vol saber quina persona l’ha tocat

La simultaneïtat entre el *tercer element* [c] i l’anterior està molt recalcada. Jesús reconeix a l’instant que una força ha sortit d’ell i vol saber quina és la persona que l’ha tocat: «*A l’instant reconegué també Jesús la força que havia sortit d’ell i girant-se entre la multitud preguntà: “Qui m’ha tocat els meus vestits?”*» El verb «tocar» és un terme tècnic. Aquest verb que ja s’ha repetit tres vegades constitueix el motiu dominant de tota l’escena. Perquè ‘tocar’ una persona o una cosa impura comporta quedar impur. Ella és legalment impura. Però Jesús no creu en aquests legalismes. Ella ho sap prou bé: per això el ‘toca’, conscient que no l’impurificarà; al contrari, que saltant-se la Llei, s’estrancaran les pèrdues de sang i podrà recuperar la seva fecunditat. La ‘força’ que Jesús ha experimentat que sortia d’ell és la ‘força’ del seu Esperit guaridor. Però Jesús no vol que això resti en l’anonimat.

Incomprensió del cercle masculí de deixebles

En el *centre* [d] de la perícopa, «els seus deixebles», el cercle masculí israelita, tiren en cara a Jesús que preguntí qui l’ha tocat, quan la multitud l’estreny per tots costats. «*Els seus deixebles, però, li diuen: “Veus que la multitud t’està masegant i preguntes: ‘Qui m’ha tocat?’”*» Recordem que hi havia una multitud nombrosa que l’estava masegant. Aquesta informació pertanyia al final de la perícopa anterior. Marc havia anticipat l’existència d’una multitud de seguidors que d’alguna manera volien aprofitar-se d’ell. No ens ha dit en què consistia aquest ‘masegar-lo’. Aquí insisteix en aquest terme tan tècnic: «*Veus que tothom et masega i dius...*» A més, estableix un contrast entre ‘els deixebles’ que li tiren en cara això i que, per tant, no participen en aquesta acció de ‘masegar-lo’, i els ‘seguidors’, que si bé són deixebles seus, no van a totes, sino que l’estan masegant, instrumentalitzant-lo, servint-se del seu nom i aprofitant-se de la seva força. És fàcil d’identificar la multitud que l’està masegant amb la dona que patia pèrdues de sang. Són una mateixa cosa. És la manera com els evangelistes descriuen les diverses situacions. Tan aviat t’ho presenten des d’una perspectiva com des d’una altra. Com a grup sociològic, són seguidors, i per tant d’alguna manera deixebles. Els deixebles pròpiament són els institucionals, però hi ha també seguidors que van per lliure. Els seguidors tant poden ser seguidors que van a totes i que van molt més enllà que no pas els deixebles institucionals, com pot tractar-se de seguidors que es volen aprofitar de la ‘força’ que Jesús irradia. La dona hemorroïssa és un d’ells, els representa. El ‘maseguen’ perquè són gent que d’alguna manera s’han quedat al marge del Camí de Jesús en pretendre ser reconeguts per la institució religiosa, però que pretenen que Jesús s’encari amb la institució que els ha declarats impurs.

Aquest és el problema. Per això Marc l'ha col·locada en el centre de la perícopa on descriu la situació del judaisme. Tots són jueus, 'el cap de sinagoga', òbviament; 'la seva filleta', que representa el públic infantilitzat de la seva sinagoga; la 'multitud que s'ha congregat entorn de Jesús', la gent que l'està escoltant, però que si bé continuen creient en la sinagoga, ja se n'estan allunyant, a punt de fer l'èxode ('vora el mar'); la 'multitud de seguidors que el maseguen', foragitats pels caps de sinagoga i declarats impurs perquè segueixen Jesús, però que voldrien continuar essent reconeguts per la institució religiosa i que per això 'pateixen pèrdues de sang', o el que ve a ser el mateix, són estèrils, infecunds.

Jesús vol que la persona alliberada doni la cara

En el *primer element* del tram descendent [c'], Marc recalca que Jesús continua escodrintant l'entorn per a descobrir la persona que l'ha tocat: «*Ell seguia mirant a l'entorn per veure la que ho havia fet.*» Com ho sap que era una dona? Per la força guaridora que ha sortit d'ell, car porta l'empremta de la dona que en 'tocar' Jesús ha produït una mena de curt circuit, com qui diu. En el moment en què la dona ha quedat alliberada, la força alliberadora ha sortit de dins de la persona de Jesús. Tota persona que allibera a una altra sent com la força alliberadora surt de dins d'ell. I no és que tu comuniquis res a l'altre, sinó que hi ha sintonia de forces. De forces n'hi ha una immensitat, però —pel que sembla— cada vegada en sabem menys. A nivell de l'univers tot és força, tot és energia. I ja no parlem de l'energia fosca... Però aquesta energia immensa que no coneixem no té res a veure amb l'energia de l'Esperit... D'alguna manera sí que n'és expressió, però per definició és limitada, encara que de moment no tinguem els instruments adequats per a descobrir-la i computar-la. La força de l'Esperit, en canvi, és energia il·limitada. I tot aquell que participa de l'energia il·limitada de l'Esperit Sant fa una experiència semblant a la que va fer Jesús: «*ha sortit de mi una força...*» És la força del seu Esperit que sintonitza amb la persona o persones que estan desplegant aquesta força que no coneix cap mena de límits.

La persona alliberada té nom i cognom

En el *penúltim element* del tram descendent [b'] es descriu la tribulació de la dona, en sentir-se descoberta, i la confessió de tota la veritat. «*La dona, espantada i tremolosa per allò que havia fet d'amagat, en adonar-se del que li havia succeït, vingué i es prosternà davant d'ell i li va dir tota la veritat.*» El text alexandrí suprimeix la frase «*per allò que havia fet d'amagat*» i connecta, per tant, l'espant i tremolor de la dona amb el fet d'adonar-se del que li havia succeït. Però la frase en qüestió no té res de superflua. Explicita les intencions amagades de la dona, expressades abans amb la frase 'el va tocar per darrere'. L'acció de 'postrar-se' és semblant a la del cap de sinagoga. Està en la mateixa línia. No es comporta amb Jesús d'igual a igual. Per això precisament patia pèrdues de sang. Ara li diu 'tota la veritat', pren consciència de la seva acció. És el que Jesús volia, que prengués consciència.

L'adhesió a Jesús, causa de la guarició

En el *darrer element* [a'], Marc revela la causa de la guarició de la dona: la seva adhesió a Jesús. «*Però Jesús li digué: «Filla, la teva fe t'ha salvat. Vés-te'n en pau i continua guarida del teu flagell.»* Jesús li diu "filla" (no li diu 'filleta', ni 'filla meva'). Li recorda la seva dignitat de filla de Déu. El grup de deixebles que s'havia marginat d'ell, ha recuperat la seva condició primigènia, ja no té pèrdues de sang, ja té vitalitat, ja té força: «*Filla, la teva fe t'ha salvat.*» Aquesta expressió l'hem trobada altres vegades i sempre que apareix designa a *ex-deixebles*, *ex-seguidors*, a gent que havien format part del grup de Jesús i que per alguna raó se n'havien marginat. Quan prenen consciència sia de la seva ceguesa, sia de la seva sordmudesa, sia de la seva esterilitat, Jesús sempre els diu: «*La teva fe t'ha salvat.*» Jesús no ha fet res perquè recuperessin la vista, la parla, la vida. Quan algú fa l'experiència d'haver alliberat a altres persones la primera cosa que ha de dir és: 'Jo no he fet res.' Això sí, ha propiciat que aquesta persona desplegués la força interior que tenia inactiva, que se la malgastava amb metges i curanderos espirituals, quedant cada vegada més esllanguida, sense vida. De moment, Jesús li ha assegurat que és la seva 'fe', l'adhesió a la seva persona i al programa del Regne de Déu que els ha exposat, la que l'ha salvada. Li mana, però, que se'n vagi en pau i que continuï gaudint d'haver-se alliberat del flagell que convertia en estèrils totes les seves accions. Però ha dit al principi que «*feia dotze anys*» que patia aquest flagell: haurem de veure quin significat tenen aquests «dotze anys»...

Josep Rius-Camps.
Sant Pere de Reixac, 19 de novembre 2006.